

Lokal læreplan – samfunnsfag 5. trinn

Lærebok: Midgard

Antall uker 6 uker	Tema: <i>Livet ved de store elvene</i>	Læringsstrategi Bison VØL Nærlesing Letelesing Skumlesing Læresamtalen	Lærebok. Annet lærestoff. Midgard s 6-29 Globus s 86 – 95 (Utdrag. Lærer) Tutankhamon, Ingunn Aamodt – høytlesing + fortelle Film: Asterix og Obelix i Egypt Gruppearbeid: Vi lager faktabok. Tema: Tutankhamon, Mesopotamia, Oppfinnelser i Mesopotamia og Babylon.
Kompetansemål (direkte fra læreplanen) Er oversatt fra nynorsk	- plassere tidlige elvekulturer på kart og tidslinje, og kunne presentere sentrale trekk ved dem - forklare sammenhenger mellom natur-ressurser, næringer, bosetning og levemåte		
Læringsmål	1. Du skal kunne plassere elvene Eufrat, Tigris og Nilen på kartet 2. Du skal kunne fortelle om hvordan menneskene som bodde ved disse elvene levde. F.eks - Hva jobbet de med? Hvordan løste de forskjellige oppgaver? - Hva trodde de på? - Gi eksempler på kjente personer / byer / byggverk 3. Du skal vite hvem /hva farao var, og gi eksempler på personer som var farao 4. Du skal vite at Mesopotamia betyr mellom elvene. 5. Du skal kunne fortelle om oppfinnelser som ble gjort i Mesopotamia 6. Du skal kunne forklare hva vi mener med uttrykket <i>babelsk forvirring</i> . 7. Du skal kunne fortelle minst 3 fakta om byen Babel (F.eks Hvor lå byen? Hvordan var byen beskyttet? Hva var spesielt med hagene? Hva vet du om tårnet?)		

Vurdering og egenvurdering: (VFL) Trafikklys-skjema etter delen om Egypt Quiz på slutten av kapittelet. (Kombinér kopiorginal og elev-spørsmål. Fleip / fakta) Fremføring av gruppearbeidet. Resultatet ble en faktabok og muntlig fremføring for klassen.	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Jeg vet at Nilen renner gjennom Egypt og at Mesopotamia er landet mellom Tigris og Eufrat. Jeg vet at egypterne drev med jordbruk, og at de trodde på mange guder. Jeg vet at folket i Mesopotamia gjorde mange oppfinnelser, og jeg kan forklare om disse oppfinnelsene.
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Jeg vet at Nilen renner gjennom Egypt og jeg kan plassere Eufrat og Tigris på kartet. Jeg vet at Mesopotamia er et landområde. Kan gi eksempler på guder Jeg kan gi eksempel på oppfinnelser som ble gjort i Mesopotamia.
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Jeg vet at Nilen renner gjennom Egypt, og at Eufrat og Tigris er navn på to andre elver. Jeg vet at solguden Ra var den viktigste guden. Jeg vet at ploegen og hjulet er de to viktigste oppfinnelsene i Mesopotamia.
Fra bibliotekplan	
Fra IKT plan	

Antall uker 3 uker	Tema: <i>Du og jeg og vi to!</i>	Læringsstrategi Strukturert tankekart: Mine roller (Hjemme, på skolen, på fritiden)	Lærebok. Annet lærestoff. Midgard s. 98-117
Kompetansemål (direkte fra læreplanen) <i>Er oversatt fra nynorsk</i>	Beskrive roller i egen hverdag, og undersøke og samtale om forventninger som knytter seg til disse rollene		
Læringsmål	- Kunne forklare hva vi mener med roller - Kunne forklare hva vi mener med forventninger, på en slik måte at en som er yngre enn deg kan forstå det. - Gi eksempler på roller du har - Kunne si noe om følgende: Oppfører du deg likt når du er med vennene dine som når du er med foreldrene dine? Hvorfor / hvorfor ikke? - Kunne gjøre en enkel undersøkelse av om det er guttene eller jentene som snakker mest i klassen. - Du skal kunne gi eksempler på situasjoner der en person kommer i en rollekonflikt. - Du skal kunne si noe om hva som kjennetegner rollen som en god venn		
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Quiz på slutten av kapittelet. (Se lærerveiledningen.)			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Jeg kan beskrive roller i egen hverdag, samtale om forventinger som er knyttet til mine roller, og om hvem som stiller forventinger til meg.		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Jeg kan samtale om hvilke roller jeg har og hvilke forventinger som er knyttet til mine roller.		
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Jeg kan gi eksempler på noen roller jeg har.		
Fra bibliotekplan			

Fra IKT plan	
--------------	--

Antall uker	Tema:	Læringsstrategi	Lærebok. Annet lærestoff.
3 uker	<i>I samfunnet</i>	BISON Tankekart	Midgard s.82-97
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	Kunne forklare hva et samfunn er, og reflektere over hvorfor menneskene søker sammen i samfunn		
Læringsmål	- Du skal vite at et samfunn er et en gruppe mennesker som vi er en del av. F.eks familien, skolen, kommunen, landet - Du skal kunne gi grunner for hvorfor det er lurt å være en del av et samfunn. - Er det ulemper med det? Du skal kunne forklare: Med <i>folkeskikk</i> mener vi det som regnes som god oppførsel i et samfunn. (Hvordan er det forventet at du skal oppføre deg?) - Du skal kunne vise god folkeskikk!		
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Kapittelquiz (Se lærerveiledning.)			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Jeg kan forklare hva et samfunn er, og reflekter over hvorfor mennesker søker sammen i samfunn.		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Jeg kan forklare hva et samfunn er, og gi eksempler på fordeler med å være en del av et samfunn.		
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Jeg vet at et samfunn er en gruppe mennesker som vi er en del av. Eks: familie, skole, kommunen, landet.		
Fra bibliotekplan			

Fra IKT plan	
--------------	--

Antall uker 13 uker	Tema: <i>Geografi:</i> <i>Kart og landet vårt</i>	Læringsstrategi Strukturert tankekart Spoletekst – skrive faktatekst. Læresamtalen Muntlig fremføring.	Lærebok. Annet lærestoff. Midgard s 118 – 127 og 148- Atlas for barneskolen, samt oppg.hefte til atlaset Tips fra Globus 5 s 132 – 219 Nettside: http://www.gruble.net/geografi/kart/norge/ Naturen i Sokndal Prosjekt landsdel: Fordypning i en av landsdel også Svalbard. (Gaia 5, s.120-147) Strukturert tankekart om ressurser, natur og fakta. Skrive faktatekst, innføre faktatekst på datamaskin, muntlig fremføring.
Kompetansemål (direkte fra læreplanen) <i>Er oversatt fra nynorsk</i>	- bruke atlas, hente ut informasjon fra papirbaserte temakart (og digitale karttjenester og) plassere nabokommunene, fylkene i Norge, de tradisjonelle samiske områdene (og de største landene i verden på kartet) - Kunne forklare sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosetning og levemåte. - Formulere et samfunns-faglig spørsmål. Og foreslå mulige forklaringer (og belyse spørsmålet gjennom en undersøkelse) - Gjøre greie for hovedtrekk ved samiske samfunn i dag - Registrere og tolke spor etter istida på hjemstedet, og forklare hva istiden hadde å si for dannelsen av landskap og hele landet		
Læringsmål	- Vite at kart er en tegning som er sett ovenfra, forminsket og forenklet - Vite at ord er alltid opp på at kart - Kunne himmelretningene - Kunne karttegnene for f.eks elver, fjell, isbreer, byer, veier, flyplasser - Kunne bruke navnerregisteret i atlasen som hjelp til å finne fram til rett sted på kartet - Kunne plassere nabokommunene Sokndal, Lund, Egersund, Bjerkreim og Flekkefjord på kartet - Kunne plassere landsdelene, fylkene og de samiske områdene på kartet		

	- Kunne forklare f.eks hvorfor det er mye oljeindustri i Rogaland, mye fiskeindustri i Nordland, Troms og Finmark og mye jordbruk i Rogaland (på Jæren) og Hedmark, samt hvorfor det er få bønder i Oslo, Bergen og Trondheim - Kunne si noe om den samiske kulturen slik den er i dag. Hvordan lever ”en vanlig same” - Du skal kunne nevne vanlige spor i naturen etter istiden. - Du skal kunne (finne og) gjenkjenne flyttblokker og andre spor etter istiden - Du skal kunne forklare hvordan isen har formet landskapet. Feks fjordene på Vestlandet
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Test: Plassere de fem landsdelene. Test: Plassere de 19 fylkene. Prosjekt landsdel: Skriftlig: skrive en faktatekst med innledning, avsnitt og avslutning. Muntlig: fremføring av faktatest. Kapittelquiz (se lærerveiledning)	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Jeg kan forklare hva et kart er. Kan finne og peke ut himmelretningene ut fra solens plassering, eller f.eks ei maurtue i skogen Kan bruke karttegn for å lese ut informasjon på et kart Kan plassere utvalgte kommuner, samiske området, samt alle landsdeler og fylker på kartet, og kan si nabofylkene til et gitt fylke uten å bruke kart. Jeg kan velge ut de viktigste faktasetningene som har med naturen og ressurser å gjøre. Jeg kan plassere dem i et strukturert tankekart og skrive en faktatekst om en landsdel. Kunne forklare sammenhengen mellom næring og natur-ressurser Jeg kan nevne og kjenne igjen spor etter istiden, og forklare hvorfor landskapet i Sokndal er som det er
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan plassere Sokndal, landsdelene og fylkene på rett plass. Jeg kan velge ut faktasetninger som handler om naturen og ressurser i en landsdel. Jeg kan plassere dem i et strukturert tankekart og ved veiledning skrive en oversiktlig faktatekst. Kunne sammenligne to landsdeler ut i fra deres næring og naturressurser. Jeg kan nevne spor etter istiden, og forklare hvordan landskapet har blitt påvirket av disse sporene.
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Vet at kart er en forenklet tegning over et område Vet at nord alltid er opp på et kart

	Kan 2-3 karttegn Kan plassere Rogaland og Sokndal i rett del av landet Kan plassere landsdelene og noen fylker rett på kartet Jeg kan med hjelp finne faktasetninger om natur og ressurser, plassere dem i et strukturert tankekart og skrive en faktatekst. Vet at det er mye oljeindustri i Rogaland Jeg kan gjenkjenne noen spor etter istiden
Fra bibliotekplan	
Fra IKT plan	Skrive en faktatekst på datamaskinene.

Antall uker 6 uker	Tema: <i>Hellas i antikken</i>	Læringsstrategi Tokolonne skjema Venn-diagram (Athen vs. Sparta og Sokrates vs.Platon) Nærlesning	Lærebok. Annet lærestoff. Midgard Globus s 96 – 113 Gaia 5: s.80-97 "Historie 5" Elevheftet: utdrag fra Gaia og Globus. Div nett-sider, f.eks http://www.nrk.no/skole/klippdetalj?topic=nrk:klipp/612348
Kompetansemål (direkte fra læreplanen) Er oversatt fra nynorsk	- Finne informasjon om greske (og romerske) samfunn i antikken, og finne eksempler på hvordan kulturen deres har påvirket vår egen tid - Plassere en hendelses-rekke i historie (og samtid) på tidslinje og kart - Finne og trekke ut samf.faglig informasjon ved søk i digitale kilder, (vurdere funnene og følge regler for nettvett og nettetikk)		
Læringsmål	- Kunne plassere Hellas på kartet - Vite at antikken var perioden ca 500 f.Kr – 500 e.Kr - Kunne si/forklare noe om bl.a byene, OL, demokrati, filosofi, gudelære, skrivekunst. Har vi tatt vare på noe av dette? Hva, og på hvilken måte? - Kunne forklare hva Amnesty jobber for. - Fortelle om Iliaden og gi et kort sammendrag av historien "Kampen om Troja".		
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Legg frem venndiagramet sitt for hverandre. Repetisjons-spm. i oppstart av hver time. VFL Prøve på slutten av kapittelet + oppsummering av vanskelige spørsmål i etterkant.			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Jeg kan gjøre rede for om viktige hendelser og begreper som var sentrale i antikken. Jeg kan fortelle om hvordan kulturen deres har påvirket vår egen tid.		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse			

Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Jeg kan fortelle om hendelser og noen begreper som var sentrale i antikken. Jeg kan komme med noen eksempler på noe vi fremdeles gjør som de også gjorde i antikken.
Fra bibliotekplan	
Fra IKT plan	Finne og trekke ut samf.faglige informasjon: Informasjon og oppgaver om Amnesty.

Antall uker 5 uker	Tema: <i>Romerriket</i>	Læringsstrategi Tokolonne-skjema Jobbe selvstendig med en av de mest berømte lederne. Venndiagram (de ulike styreformene) Internettoppg. Monarki og republikk i dag. Undersøker hvilke land som har monarki og hvilke land som har republikk..	Lærebok. Annet lærestoff. Midgard Globus s 96 – 113 Gaia 5 Filmer på nrkskole. Div nett-sider, f.eks http://tv.nrk.no/serie/schrodingers-katt/dmpv73000113/10-01-2013#t=20m42s (Film for læreren. Romerrikets fall) Asterix og Obelixfilm
Kompetansemål (direkte fra læreplanen) Er oversatt fra nynorsk	- Finne informasjon om (greske og) romerske samfunn i antikken, og finne eksempler på hvordan kulturen deres har påvirket vår egen tid - Plassere en hendelses-rekke i historie (og samtid) på tidslinje og kart - Finne og trekke ut samf.faglig informasjon ved søk i digitale kilder, (vurdere funnene og følge regler for nettvett og nettetikk)		
Læringsmål	- Repetere når antikken var - Kunne plassere Italia og byen Roma på kartet, og vite omtrent hvor grensene for Romerriket gikk. - Jeg kan gi eksempler på hvordan kulturen i Romerriket har påvirket vår egen tid. - Kunne forklare oppbyggingen av romertallene - Kunne si noe om f.eks de romerske byene, gudelæren, måten Romerriket ble styrt på, hvordan Romerriket kunne bli så mektig som det ble.		
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Vurdere det selvstendige arbeidet om en berømt leder. Elevene framfører arbeidet for en medelev. RAV- spm. Felles i klassen. Kapittelquiz på slutten av kapitelet.			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Jeg gjør rede for eksempler på hvordan kulturen i Romerriket har påvirket vår egen tid, og fortell om de ulike eksemplene. Jeg kan forklare de tre ulike styreformene Roma hadde på denne tiden.		

Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Jeg kan nevne noen eksempler på hvordan kulturen i Romerriket har påvirket vår egen tid. Jeg vet at Roma hadde monarki, republikk og keiserdømme.
Fra bibliotekplan	
Fra IKT plan	

Antall uker 1 uke	Tema: 17. mai	Læringsstrategi Lærings-samtale, to og to.	Lærebok. Annet lærestoff. Nettbok/ lydbok: Mina og løven. https://www.stortinget.no/no/Stortinget-og-demokratiet/Undervisning/Mina-og-loven/
Kompetansemål (direkte fra læreplanen) Er oversatt fra nynorsk			
Læringsmål	Jeg vet hvorfor vi feirer 17.mai.		
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Forklare begreper som er knyttet til stortinget, grunnloven og 17.mai for hverandre og i klassen.			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse			
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse			
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse			
Fra bibliotekplan			
Fra IKT plan			

